

Barotrauma

zatok

przynosowych

– cz. 2

Tekst i zdjęcia:

Dr n.med.

Mirosław Szczepański

Specjalista otorynolaryngolog. Od kilku lat pasjonat nurkowania. Jest pracownikiem naukowym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, pracuje w klinice laryngologii Mazowieckiego Szpitala Bródnowskiego, a także prowadzi Centrum Medyczne Narismed w Warszawie. Istotną częścią jego praktyki zawodowej jest diagnostyka i leczenie (zachowawcze / chirurgiczne) schorzeń laryngologicznych u nurków.

Niniejszy artykuł będzie dotyczył skrzywionej przegrody nosa jako jednej z przyczyny barotraumy uszu i zatok.

Niedrożność nosa

Niedrożność nosa oznacza stan, który upośledza wymianę powietrza naturalną drogą oddechową jaką jest nos (nie jama ustna!). Stan ten określaną jest potocznie przez pacjentów/nurków jako zatkany nos lub zatkane zatoki. Niedrożność nosa utrudnia nie tylko wymianę powietrza, ale także ewakuację naturalnie produkowanej wydzieliny błony śluzowej nosa i zatok. Gromadząca się gęsta bakteryjna wydzielina może być przyczyną częstych infekcji górnych dróg oddechowych i w istotny sposób zaburzać drożność uść zatok i trąbek słuchowych prowadząc do barotraumy (z tej też przyczyny nie można nurkować w trakcie infekcji). Istnieje wiele różnych przyczyn niedrożności nosa, jednak najczęściej jest to infekcja wirusowa. Ogólnie, zaburzenia drożności wynikają z odmienności anatomicznych czaszki (np. skrzywiona przegroda nosowa i małżowiny nosowe puszkowe) jak i nieanatomicznych (np. zmiany zapalne i przerostowe błony śluzowej, polipy, alergie i nowotwory nosa i zatok).

Skrzywienie przegrody nosa

Skrzywienie przegrody nosa (łac. *deviatio septi nasi*; DSN) jest jednym z najczęściej leczonych chirurgicznie schorzeń laryngologicznych.

Obok zaburzeń trąbkowych, DSN jest również jednym z najczęstszych schorzeń, z którym zgłaszają się do laryngologa nurkowie z zaburzeniami w wyrównywaniu ciśnienia w uszach i zatokach.

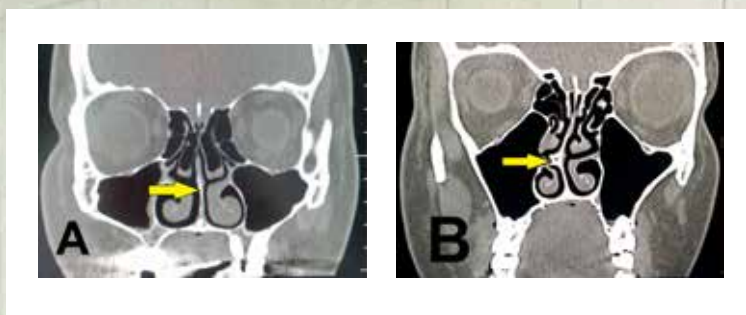
Przegroda nosa to struktura chrzęstno-kostna, która dzieli nos na dwie jamy. Rzadko jest ustawiona prosto, a u 70-80% ludzi jest skrzywiona w różnym stopniu. Uogólniając, przyczyny skrzywień przegrody nosa można podzielić na: wrodzone i nabyte (np. urazy nosa).

Objawy skrzywienia przegrody nosa

- zaburzenia drożności nosa: jedno – lub obustronne
- nawracające infekcje zatok przynosowych ale też gardła (!)
- zaburzenia węchu
- przewlekły katar
- bóle głowy
- krwawienia z nosa
- w badaniu endoskopowym i w tomografii komputerowej zatok widoczne skrzywienie przegrody nosa (Rycina 1A, 1B)
- u nurków: często utrudnione wyrównywanie ciśnienia w uszach i zatokach przynosowych, barotrauma uszu i zatok

■ Tomografia komputerowa nosa i zatok przynosowych.

■ A) prosta przegroda nosowa (strzałka).

■ B) skrzywienie przegrody nosa (strzałka).

Wskazania do operacji przegrody nosa (septoplastyka)

- samo istnienie skrzywienia przegrody nosa nie jest wskazaniem do operacji (!) (wielokrotnie nawet znaczne skrzywienie przegrody nosa nie daje dolegliwości)
- główne wskazanie to zaburzenia drożności nosa niejednokrotnie połączone z przewlekłym zapaleniem zatok (należy wykluczyć zmiany alergiczne/obrzękowe błony śluzowej nosa/zatok)
- septoplastykę należy rozważyć u nurków z problemami w wyrównywaniu ciśnienia w uszach i zatokach

Operacja

- przed operacją lekarz szczegółowo omawia z pacjentem całą procedurę
- celem operacji jest wyprostowanie przegrody nosa, a przede wszystkim poprawa drożności nosa
- operacja wykonywana jest w znieczuleniu ogólnym (narkozie) i trwa około 1h
- nie ma żadnej konieczności zakładania tamponady do nosa pacjenta po operacji (o ile nie występuje istotne krwawienie) co dodatkowo znacznie zmniejsza pooperacyjne dolegliwości bólowe

- chory opuszcza szpital najczęściej na następny dzień po operacji lub tego samego dnia

Okres pooperacyjny

- pooperacyjna niedrożność nosa utrzymuje się około 2-3 tygodnie po operacji
- należy unikać wysiłku fizycznego i wydmuchiwania nosa przez około 2 tygodnie z powodu możliwych krwawień pooperacyjnych
- zaleca się irygacje (płukanie) jam nosa + przepisane przez lekarza leki
- dla nurków: zakaz nurkowania do czasu pełnego wygojenia rany co zwykle zajmuje 6-12 tygodni

Warto zapamiętać

- mimo, że septoplastyka nie należy do skomplikowanych operacji to decyzja o jej przeprowadzeniu zawsze powinna być podejmowana indywidualnie, a w szczególności u nurków po przebytej barotraumie uszu/zatok lub z problemami w wyrównywaniu ciśnienia w uszach i zatokach
- decydując się na zabieg operacyjny nigdy nie jest możliwe 100% określenie jaka ostatecznie będzie drożność nosa po operacji, należy więc brać pod uwagę zróżnicowane efekty zabiegu.